

Dat er op kerstdag 2019 geen kwetsbare jongeren meer mogen worden opgenomen in de volwassenenpsychiatrie'

Kirsten Catthoor, wetenschappelijk secretaris Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie, en Kris Van den Broeck, directeur Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie, schrijven een open brief aan Bruno Vanobbergen, die afscheid neemt als Vlaams Kinderrechtencommissaris om directeur te worden bij het nieuwe Vlaams Agentschap Opgroeien.

© iStock

Geachte heer Vanobbergen,

We vernemen dat u gaat stoppen als Vlaams Kinderrechtencommissaris, omdat u een nieuwe uitdaging hebt gevonden in het nieuw op te richten Agentschap Opgroeien van de Vlaamse overheid. U hebt zin om zaken zelf vorm geven, en noemt daarbij geestelijke gezondheidszorg en jeugddelinquentierecht als aandachtspunten. Mogen we zo vrij zijn een prioriteit in uw nieuwe agenda te zetten?

In ons land worden regelmatig jongeren opgesloten op een plek die uitermate ongeschikt is als verblijf voor minderjarigen. Het gaat bovendien om psychisch kwetsbare jongeren. De verblijfsplaats in kwestie is een gesloten psychiatrische afdeling voor volwassenen, waar een rechter hen plaatst 'bij gebrek aan alternatief'. Een erg slecht excuus, dat begrijpt u ook.

De meeste van deze jongeren hebben meer dan één probleem. Vaak is er de combinatie van zwakbegaafdheid, ontwikkelingsstoornissen zoals autisme of ADHD, gedragsproblemen, schooluitval, depressieve gevoelens, automutilatie, psychotrauma en/of druggebruik in soms moeilijke opvoedingsomstandigheden.

Als een jongere dan op een spoedgevallendienst terecht komt met een crisis, begint de zoektocht naar hulp. Vervolgens volgt de ene afwijzing na de andere, wat leidt tot wanhoop bij alle betrokkenen. Spoedartsen of psychiaters met wachtdienst beginnen te bellen om een plek te zoeken binnen de jeugdpsychiatrie. Maar er is zelden een beschikbare plek op een psychiatrische crisisdienst voor jongeren. Dat is een standaard gegeven.

Als er dan sprake is van suicidaliteit, zelfbeschadigend gedrag of agressie, worden de betrokken artsen zenuwachtig. Ze zijn ongerust dat er ongelukken gaan gebeuren, en willen een snelle en pasklare omkadering van de patiënt die op dat moment heftige emoties ervaart. Ze vragen de procureur van wacht of die een gedwongen opname wil ondersteunen.

Als dat het geval is, begint de zoektocht naar een geschikte plek in de jeugdpsychiatrie opnieuw. Die uiteraard ook niets oplevert. Er is immers bijna nooit een gepaste vrije plek in de jeugdpsychiatrie, en afdelingen voor volwassenen weigeren om begrijpelijke redenen minderjarigen uit alle macht.

Omdat niemand deze kwetsbare jongeren wil - deze gedachte alleen al is onverdraaglijk - maakt de procureur dan maar een beschikking op die de jeugdige patiënt plaatst op de slechts denkbare plek voor een ontwikkelende jongere: een gesloten dienst voor volwassenenpsychiatrie. De ziekten van de patiënten die daar verblijven, zijn voor een kwetsbare jongere maar moeilijk te begrijpen; de interacties verlopen uitermate moeizaam en zijn doorgaans niet helpend.

Als de jongere al niet fors getraumatiseerd was, dan zal het op die afdeling wel gebeuren. Het aanbod voorziet niet in gespecialiseerde jeugdpsychiatrische hulp. Noch geschikte therapieën, noch de faciliteiten die een jongere nodig heeft, zijn voorhanden. Zelfs het meest basale, normaal sociaal contact met leeftijdsgenoten, kan alleen op vastgestelde bezoeken.

Voor het team van deze afdeling is het behelpen tegen beter weten in. Voor de jongere is het schadelijk zonder meer. Zijn of haar ontwikkeling wordt stopgezet en kan niet ondersteund worden op een voor de leeftijd geschikte manier. Het is een regelrechte aanfluiting van de Hippocratische eed, die zegt dat artsen niets mogen doen dat de patiënt schaadt. En toch gebeurt het, schade door een verblijf op een medische afdeling die totaal ongeschikt is. Iedereen is machteloos: de jongere zelf, de ouders, de betrokken artsen, de procureur, de jeugdrechter, de teamleden van de gesloten volwassenenafdeling.

Jeugdrechters schrijven wanhopige vonnissen, waarin ze stellen dat ze de jongere op een niet-aangewezen plaats onderbrengen omdat er geen alternatief is, en ook dat ze dit al zo vaak hebben aangekaart, maar zonder enig resultaat.

Vandaar ons verzoek aan u, beste mijnheer Vanobbergen: kan u daar eens werk van maken op uw nieuwe job? Dat er in tegenstelling tot dit jaar, op kerstdag 2019 geen psychisch kwetsbare jongeren meer gedwongen opgenomen zijn op een dienst voor volwassenenpsychiatrie. Een mooie metafoor: dat er voor hen plek gevonden wordt in een

aangepaste herberg. Wij wensen u alvast veel inspiratie en goede moed bij uw start in het Agentschap Opgroeien.

Kirsten Catthoor, wetenschappelijk secretaris Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie

Kris Van den Broeck, directeur Vlaamse Vereniging voor Psychiatrie